

Ministerie van Justitie en Veiligheid
T.a.v. de heer S. Dekker
Demissionair Minister voor Rechtsbescherming
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Den Haag, 29 juni 2021

Betreft: internetconsultatie Wet 'Transparantie Maatschappelijke organisaties'

Geachte heer Dekker,

Op 8 juni jl. werd de Nota van wijziging Wet Transparantie Maatschappelijke Organisaties (WTMO) in consultatie gebracht. Hierbij maakt Cordaid gebruik van de gelegenheid voor het geven van commentaar op het wetsvoorstel.

Cordaid strijdt al meer dan 100 jaar voor een wereld zonder armoede waarin iedereen een menswaardig leven heeft. Daarom komen we op voor mensen in nood, dichtbij en ver weg. Het is van het allergrootste belang dat de maatschappelijke ruimte en vrijheid die wij nodig hebben om ons werk te kunnen doen ook in het kader van deze WTMO gerespecteerd wordt. In ons land moeten we vrijheden van organisatie, van vereniging, van meningsuiting koesteren en nimmer onnodig inperken.

Het doel van de WTMO is om ongewenste geldstromen aan te pakken. Enerzijds door deze transparant te maken, anderzijds door te kunnen ingrijpen in de financiële middelen van een organisatie. Maatschappelijke organisaties, zoals Cordaid, kunnen onder de WTMO verplicht worden om aan burgemeesters en Openbaar Ministerie (OM) inzage te geven in herkomst, omvang en doel van hun donaties. Met de Nota van wijziging vinden wij dat deze inzageverplichting zwaar wordt aangepast.

In het aanvankelijke wetsvoorstel ging het alleen om geldstromen van buiten de Europese Economische ruimte. De inzageverplichting geldt straks voor *alle* donaties, ongeacht de herkomst. Dit betekent een forse verruiming van de inzageverplichting. Het is daarom van groot belang dat alleen op vooraf volstrekt heldere, concreet omschreven en toetsbare gronden door de burgemeester en het OM medewerking van de betrokken organisatie kan worden geëist. Wat moet in het kader van de WTMO bijvoorbeeld worden verstaan onder 'openbare orde', 'behoorlijk bestuur' en 'ernstige twijfel of de wet of de statuten te goeder trouw worden nageleefd dan wel het bestuur naar behoren wordt gevoerd'? Bovendien hebben we zorgen over de rechtsbescherming van organisaties.

Cordaid

Postbus 16440
2500 BK Den Haag
Grote Marktstraat 45
2511 BH Den Haag
T 070 313 62 33
info@cordaid.nl
www.cordaid.org

IBAN NL57 INGB 0000 000934

De Nota van wijziging voorziet in een nieuwe bevoegdheid van het OM, namelijk de rechtbank te vragen in te grijpen in de geldstromen van een organisatie. Wij hebben er begrip voor dat de overheid wil optreden als er sprake is van financiering van activiteiten gericht op de ondermijning van onze rechtsstaat. Dergelijke activiteiten moeten worden voorkomen en effectief ingrijpen is dan noodzakelijk. We vragen ons wel af, of bepaalde autoriteiten of instanties op basis van bestaande wet- en regelgeving nu niet ook al kunnen ingrijpen. Is deze wet echt noodzakelijk?

Als de conclusie is dat deze WTMO echt nodig is om te kunnen ingrijpen, dan moet dit wel gepaard gaan met de grootst mogelijke zorgvuldigheid. De benadering dat het de rechter moet zijn die toetst of de door het OM verzochte maatregelen noodzakelijk en passend zijn (art. 4a) onderschrijven wij. Maar het essentieel dat het voor ons volstrekt duidelijk is op basis van welke criteria de rechter tot het oordeel van (dreiging van) ondermijning van de rechtsstaat kan komen. Met andere woorden: op basis waarvan kan de rechter tot het oordeel komen dat 'aannemelijk' is dat de Nederlandse democratische rechtsstaat wordt ondermijnd?

Kortom: ingrijpen in de bewegingsruimte en de autonomie van maatschappelijke organisaties kan alleen als volstrekt helder is op welke zwaarwegende gronden dit gebeurt en er sprake is van voldoende rechtsbescherming.

Wij verzoeken u rekening te houden met onze bezwaren en zorgen en zien uit naar uw reactie.

Hoogachtend,

Kees Zevenbergen
CEO Cordaid
E kees.zevenbergen@cordaid.org